

Vážení přítomní,

na pozvání mi bylo umožněno pronést k vám několik slov u příležitosti dnešního dne, a to především jménem německé strany, tedy i jménem bývalých obyvatel. Považujeme za velké gesto, že 80 let po vysídlení byla kaple v Novosedlech/Neubäu znovu opravena a dnes je slavnostně otevřena: dnes, 4. října, den po 3. říjnu, který je v Německu státním svátkem, protože 3. října 1990 došlo ke sjednocení obou oddělených německých států.

Pocházím z Waldmünchenu, jsem „napůl“ sudetský Němec a zabývám se regionální historií. V roce 1989, během „sametové revoluce“ v tehdejší ČSSR, jsem ještě jako dítě z Waldmünchenu dalekohledem sledoval dění za hranicemi. Z Böhmerkreuzu, kde stojí památník připomínající odsun, je výhled přesně sem, kde nyní stojíme: na Novosedly (Neubäu), Mauthaus (Mýtnice) a na Hirschstein (Starý Herštejn). Tehdy přesně tady vedla Železná opona, která procházela středem Evropy a oddělovala od sebe dva světy, Západ a Východ: elektricky nabitý dvojité drátěný plot vedl z kasáren v Nemanicích přesně sem do Novosedel a pak do Mýtnice – podél potoka Schwarzach (česky Nemanický potok), jehož pramen je v Čechách a který věky věků teče do Bavorska.

Již 26. ledna 1990 se však v Lískové (Haselbach) neoficiálně otevřela hranice: tisíce Čechů se hrnuly do Waldmünchenu a naopak obyvatelé Waldmünchenu se zcela bez obtíží vydávali do Nemanic/Wassersuppen. Tehdy byla kaple v Novosedlech v křoví sotva viditelná, ale stále stála.

Již více než 35 let probíhají rozsáhlé aktivity jak ze strany Čechů, tak Němců. Tyto akce připomínají, jakou společnou historii má naše vlast na obou stranách hranice. Obnova kaple v Novosedlech/Neubäu navazuje na dva velké úspěchy: na renovaci farního kostela v Nemanicích/Wassersuppen a na „vzkříšení“ zaniklé obce Grafenried-Lučina. Dnes tak říkáme „Neubau in Neubäu“ - „novostavbu v Novostavbách“. K Novosedlům je ještě třeba dodat, že tato malá, nenápadná vesnice je velmi stará – v minulosti byla, po založení Nemanic v roce 1591, první novou osadou.

Obyvatelé tohoto regionu museli v průběhu staletí snášet celou řadu politických změn. Hranice se neustále posunovaly, často se měnila státní příslušnost i náboženství. Je třeba zdůraznit, že Nemanice nikdy nebyly bavorskou obcí, nýbrž osadou založenou Chody: šlo o pohraniční pevnost, která však byla osídlena především německými kolonisty.

Historie tohoto našeho regionu na hranicích musela vždy snášet „velkou politiku“ – politiku králů, knížat a absolutních panovníků. Extrémní politika zasáhla s plnou brutalitou v roce 1938 a poté znovu v roce 1946. Generace našich rodičů a prarodičů má na tuto dobu stále hořké vzpomínky.

Němci stále nesou břemeno nacismu. Část sudetských Němců z této oblasti se aktivně zapojila do nacistického hnutí. Naopak židovská rodina Österreicherů, která v Nemanicích vlastnila továrnu, musela odejít do exilu. Většina obyvatel se však chovala pouze pasivně. V Nemanicích však působil jeden odbojář: Karl Geiger z Bojermühle (tento mlýn se nacházel ve směru na Friedrichshütten - Nová Hut). Karl Geiger byl jako odpůrce režimu deportován do koncentračního tábora Buchenwald.

I proto mohl jako „antifašista“ po roce 1946 zůstat v Nemanicích jako jediný Němec spolu se svou ženou Barbarou. Po konfliktu s novým režimem se Karl Geiger přestěhoval v roce 1968 do západního Německa. Tam však dlouho nevydržel. Moc se mu po jeho rodných Nemanicích stýskalo. Karl Geiger se skutečně velmi brzy vrátil do svého mlýna - Bojermühle a do svých milovaných Nemanic, kde ale už v roce 1969, týden po svém návratu, umírá. Hrob tohoto posledního Němce je na hřbitově k vidění dodnes. Stejně jako farář Jan Harant z Klenčí se i Karl Geiger zasazoval o zachování kostela v Nemanicích: zvláštní osud mezi dvěma světy, na kterém se drasticky projevuje význam domova a hranic.

Možná víte, že se ve Waldmünchenu pravidelně konávala setkání bývalých obyvatel. Tato setkání v roce 2020 náhle skončila kvůli pandemii koronaviru: hraniční přechod Lísková byl opět uzavřen. Bylo to, jako by se vrátila noční můra. Naštěstí se hranice opět brzy otevřela. Mezitím však generace bývalých obyvatel stárla a mnozí z nich již zemřeli.

Pro nás Němce je proto velkou radostí, že se česká strana – státní a církevní orgány, spolky i soukromé osoby – tak intenzivně zasazuje o zachování těchto míst a o uchování paměti. To vůbec není samozřejmost. Bez nasazení jednotlivců, kteří se této věci vždy věnují s plným nasazením, by pravděpodobně nemohly vzniknout takové vynikající projekty, jako je obnova kaple v Novosedlech. Díky tomuto skvostu, který přežil desetiletí odloučení, nyní doslova máme viditelný symbol překonané hranice.

Děkujeme za vaši pozornost.